

Titel:

Herskerbilleder – magtens ansigter

Emne	Ikonografiens rolle i magthaverens selvscenesættelse
Litteratur	Henrik Fich: <i>Græsk kunst</i> , Systime 2003 Lukas 2 og 20 <i>Billedforbudet i</i> Jødedom: 2. Mos. 20 Islam: http://www.islamstudie.dk/aa_billedforbud.htm Kristendom: http://www.kristendom.dk/artikler/2005/kvartal4/billedforbud

Særfaglig kontekst

re: Symboler og ikonografi eller en af de nævnte religioner

ol: Skulpturer

Evt. bemærkninger

Ideen med dette samarbejde er at gøre eleverne bevidste om ikonografiens rolle i magthaverens selvscenesættelse. Udgangspunktet er fremstillingen af guder, mennesker og guddommeliggjorte mennesker i den græske og hellenistisk-romerske kultur og den jødiske, kristne og senere muslimske reaktion mod billeder.

Forløbet tænkes som to dele i forlængelse af hinanden, således at old begynder og inddrager forløbet i den almindelige kunsthistoriske gennemgang i skulptur.

Udgangspunktet er moderne: Hvorfor er Dronningens portræt på 10- og 20kronerne, og hvorfor vender hun altid ansigtet mod højre? Hvordan ser 1 og 2 euromønterne ud i de forskellige lande – og hvorfor?

Tesen er, at grækerne i demokratiet fremstillede guderne som de egentlige herskere (se dog Perikles-portrættet), mens de hellenistiske og romerske herskere overtog gudernes plads på mønter og skulptur både m.h.t. ikonografi og attributter. Der går således en lige linie fra det demokratiske Athens Athene-mønter over ptolemæernes guddommeliggjorte portrætter til vore dages 10-kroner.

Hvorfor er det i den græsk-romerske kultur naturligt at afbilde mennesker, og hvorfor er det det ikke i den jødiske? Lignelsen om Skattens mønt ville være et fint afsæt. Sandsynligvis har mønten båret et portræt af Augustus – jf. Lukas 2.

Materiale

Figurnumre refererer til *Græsk kunst*, hvis ikke andet er anført, men billederne kan findes mange andre steder. De følgende billeder er valgt som eksempler og kan varieres i det uendelige.

Arkaisk:

mønter: 62 (tidlige græske mønter)

skulptur: 94-95 det olympiske pantheon, 96 (Hera) 106 (Apollon?), 128 (Herakles)

Klassisk:

mønter: 74 (athenske mønter med Athene og ugle), 231-232 (sicilianske mønter)

skulptur: 180 (Perikles), 193 (Athene), 239 (Zeus/Poseidon), 251 (Athene), 258 (votivrelief)

Hellenistisk:

mønter: *I gudekongens land* s. 30-31 (ptolemæiske herskerportrætter)

skulptur: 284 (Alexander), 289 (Alexander), 309 (poergamensk fyrste som dioskur),

maleri: 297 (Alexandermosaikken)

Romerske:

- mønter: *Babelstårnet* s. 90-92 (de romerske kejsere), 10- og 20-kroner
skulptur: 319 (romersk hærfører), Prima porta-Augustus, Marcus Aurelius, Christian V på Amalienborg, Christian X på Sct Annæ Plads
maleri: Margrethe II (Strøbech, Kluge, Nørgaard, Mydtskov)

Andre samarbejdsmuligheder:

Forløbet kan fint afvikles i (AT-)samarbejde med historie, evt. m. inddragelse af J. Bek: *Magtens Billeder – portrætter af danske magthavere gennem 1000 år*, Gyldendal Uddannelse 2000

Titel:

Etik: Retfærdighed

- Emne** Om etikkens grundlæggelse og anvendelse indenfor hhv. antikken og den kristne og muslimske monotheisme.
- Litteratur** Troels Engberg-Pedersen, *Antikkens etiske tradition* - Gyldendal 1996.
Kap 4, pp.123-155 (basisteksterne T4.1-T4.23 - om Sokrates, Platon, Aristoteles, stoicisme og epikuræisme).
Seneca, 'Breve om etik' (nr. 47) - I: Christensen & Tortzen, *Romerske Antologi*. MTF 2007, pp. 189-194.
Cicero, 'Stoiske paradokser' (nr. 5) - I: Christensen & Tortzen, *Romerske Antologi*. MTF 2007, pp. 54-58.
- Jørgen Bæk Simonsen, *Det retfærdige samfund; om islam, muslimer og etik*, Samleren 2001, (s. 103-114)
Matthæus 5 ('Bjergprædikenen')
Lukas 6,17 ff. ('Sletteprædikenen')
Galatæerbrevet 5,13-26 ('Paulus' lastekatalog')
- Evt. eksamensstof**, ekstemporal, religion:
I) Jakobs brev 1,19-27
II) Jakobs brev 2,14-26
begge tekster giver mulighed for også at perspektivere til Islam som lovreligion.